

การบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง (Severe Injury due to Transport Accidents)

ปี พ.ศ. 2556 (ค.ศ. 2013) สำนักกระบาดวิทยาได้รับรายงานผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่งจากโรงพยาบาล 33 แห่ง มีผู้บาดเจ็บ 77,427 ราย (ร้อยละ 46.72 ของการบาดเจ็บรุนแรงแห่งชาติ) เสียชีวิต 4,651 ราย อัตราบาดเจ็บตาย ร้อยละ 6.01 เป็นผู้เสียชีวิตก่อนถึงโรงพยาบาล 997 ราย ร้อยละ 21.44 ของผู้เสียชีวิตทั้งหมด เสียชีวิตที่ห้องฉุกเฉิน 540 ราย (11.61%) เพศชายบาดเจ็บ ร้อยละ 72.06 เพศหญิง (27.94%) อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชาย 1 : 2.6 ผู้บาดเจ็บส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 15 - 19 ปี 12,221 ราย ร้อยละ 15.79 รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 20 - 24 ปี 8,803 ราย (11.37%) และเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี 8,361 ราย (10.80%) อาชีพของผู้บาดเจ็บสูงสุด คือ ผู้ใช้แรงงาน 28,359 ราย ร้อยละ 38.61 รองลงมา คือ นักเรียน/นักศึกษา 14,049 ราย (19.13%) และเกษตรกร 8,841 ราย (12.04%) (ตารางที่ 1) เป็นผู้บาดเจ็บที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของโรงพยาบาล Sentinel 67,296 ราย ร้อยละ 86.92 และเป็นผู้เสียชีวิตที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดฯ 3,569 ราย ร้อยละ 76.74

รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บสูงสุด ร้อยละ 83.00 รองลงมา ได้แก่ รถกระบะ (6.80%) จักรยานและสามล้อ (3.78%) ผู้บาดเจ็บเป็นผู้ขับขี่ ร้อยละ 75.88 ผู้โดยสาร (19.74%) คนเดินเท้า (4.38%) ศีรษะเป็นอวัยวะที่บาดเจ็บสูงสุด ร้อยละ (32.24%) (ตารางที่ 1)

ยานพาหนะของผู้ขับขี่ที่มีรายงานการบาดเจ็บสูงสุด คือ รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 88.60 รองลงมา คือ จักรยานและสามล้อ (4.27%) รถกระบะ (3.24%) และรถยนต์นั่งส่วนบุคคล (1.79%) (ตารางที่ 1)

ช่วงเวลาที่เกิดเหตุสูงสุด เวลา 16.00 - 19.59 น. ร้อยละ 29.61 รองลงมา ได้แก่ เวลา 20.00 - 23.59 น. (20.05%) และเวลา 12.00 - 15.59 น. (17.33%) (ตารางที่ 2)

เดือนธันวาคม เป็นเดือนที่มีรายงานการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุขนส่งสูงสุด ร้อยละ 9.49 รองลงมา คือ เดือนมีนาคม (8.97%) และมกราคม (8.78%) แต่เดือนมีนาคมเป็นเดือนที่มีรายงานการเสียชีวิตสูงสุด ร้อยละ 10.17 วันเสาร์เป็นวันที่มีรายงานผู้บาดเจ็บเสียชีวิตสูงสุด ซึ่งอัตราการบาดเจ็บในวันเสาร์ ร้อยละ 16.57 รองลงมา คือ อาทิตย์ (15.98%) และศุกร์ (14.42%) วันจันทร์และอังคาร มีอัตราบาดเจ็บสูงสุด ร้อยละ 6.16

สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ ตามกลไกสูงสุด คือ การชน ร้อยละ 56.40 พาหนะล้ม คั่ว ตก (42.11%) (ตารางที่ 3) แต่สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุที่พบอัตราการบาดเจ็บตายสูงสุด คือ การตกจากพาหนะ (7.83%)

ผู้บาดเจ็บดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 28.75 ในจำนวนนี้เป็นผู้ขับขี่ ร้อยละ 87.40 รองลงมา เป็นผู้โดยสาร (10.28%) และคนเดินเท้า (2.32%)

ผู้ใช้รถจักรยานยนต์บาดเจ็บ จากพาหนะทุกชนิด ร้อยละ 33.34 ขับขี่รถอีแต่นสูงสุด ร้อยละ 37.50 รถยนต์นั่งส่วนบุคคล (36.66%) รองลงมา คือกระบะ (34.66%) และจักรยานยนต์ (34.35%) (ตารางที่ 4)

ผู้ใช้รถจักรยานยนต์ที่สวมหมวกนิรภัยบาดเจ็บรุนแรง ร้อยละ 12.19 เป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่สวมหมวกนิรภัยบาดเจ็บ (13.51%) และผู้โดยสารสวมหมวกนิรภัย (5.06%) ผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลที่คาดเข็มขัดนิรภัยบาดเจ็บรุนแรง (17.77%) เป็นผู้ขับขี่รถยนต์นั่งส่วนบุคคลที่คาดเข็มขัดนิรภัยบาดเจ็บ (25.17%) และผู้โดยสารที่คาดเข็มขัดนิรภัย (10.24%) โดยผู้บาดเจ็บทั้งผู้ขับขี่และผู้โดยสารมีอัตราการสวมหมวกนิรภัยและคาดเข็มขัดนิรภัยลดลงจากปีที่แล้ว (ตารางที่ 5)

สรุป ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา จึงมีการใช้รถจักรยานยนต์ในการเดินทางภายในจังหวัด เนื่องด้วยในจังหวัดอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดท่องเที่ยว รถสาธารณะที่ใช้ในการเดินทางภายในจังหวัด มีปริมาณไม่เท่ากับความต้องการ รวมถึงการถือครองและขับขี่รถจักรยานยนต์ได้โดยง่าย ในประเทศไทยพบจำนวน 4 คน ต่อการถือครองรถจักรยานยนต์ 1 คัน⁽¹⁾ จึงทำให้อัตราการบาดเจ็บและเสียชีวิตสูงจากอุบัติเหตุขนส่งโดยรถจักรยานยนต์ จำนวนรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลจดทะเบียนสะสม วันที่ 31 ธันวาคม 2556 จำนวน 19,853,157 คัน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2555 ร้อยละ 4.36⁽²⁾

เพศชายยังคงมีการบาดเจ็บและเสียชีวิตสูงสุด พบเพศชายมากกว่าเพศหญิง อัตราส่วนหญิงต่อชาย เท่ากับ 1:2.6 เท่า จากข้อมูลใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคล ปี พ.ศ. 2556 จำนวน 14.11 ล้านฉบับ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2555 ร้อยละ 6.05 โดยจำแนกเป็นใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคลเพศชาย 9,826,370 ราย เพศหญิง 4,266,283 ราย ไม่ระบุ 18,191 ราย ใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล ปี พ.ศ. 2556 จำนวน 12.65 ล้านฉบับ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2555 ร้อยละ 2.41 โดยจำแนกเป็นใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล เพศชาย 8,389,464 ราย เพศหญิง 4,248,459 ราย ไม่ระบุ 19,474 ราย อาจเป็นสาเหตุที่พบผู้บาดเจ็บเพศชายมากกว่าเพศหญิง

ปี พ.ศ. 2556 ผู้เสียชีวิตใช้รถจักรยานยนต์ มีพฤติกรรมไม่สวมหมวกนิรภัยในทุกกลุ่มอายุ ตั้งแต่ร้อยละ 91.89 - 100 (กลุ่มเสียชีวิตอายุต่ำกว่า 15 ปี พบไม่สวมหมวกนิรภัยเลย)

ผู้ขับขี่ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดฯ ที่ได้รับบาดเจ็บรุนแรงจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 89.82 จากพาหนะทุกชนิด จึงควรพิจารณามาตรการและนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการขับขี่รถจักรยานยนต์ได้อย่างปลอดภัย รวมถึงการออกแบบถนนปลอดภัยที่เอื้อต่อรถจักรยานยนต์ เพื่อลดการบาดเจ็บจากการชนกับพาหนะชนิดอื่น

ในผู้บาดเจ็บรุนแรงอายุต่ำกว่า 15 ปีที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด 7,555 ราย พบว่า เป็นผู้ขับขี่ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดฯ ที่ได้รับบาดเจ็บจากพาหนะทุกชนิด 3,440 ราย ร้อยละ 45.53 ในจำนวนนี้ จำแนกจากชนิดรถต่าง ๆ พบการบาดเจ็บรุนแรงจากการขับขี่รถจักรยานยนต์สูงสุด ร้อยละ 75.55 จักรยานและสามล้อ (24.16%) สะท้อนให้เห็นว่ามีการขับขี่รถจักรยานยนต์โดยไม่มีใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล การบังคับใช้กฎหมายยังไม่เข้มงวดเพียงพอ หรือขาดความเกรงกลัวในมาตรการที่บังคับใช้ รวมถึงการขาดความร่วมมือจากภาคส่วนอื่น ๆ เช่น โรงเรียน หรือผู้ประกอบการ

เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization. Global status report on road safety 2013 : Supporting a decade of action. [cited 2013 May 25] Available from: http://www.who.int/iris/bitstream/10665/78256/1/9789241564564_eng.pdf.

2. มูลนิธิไทยโรดส์ และเครือข่ายเฝ้าระวังสถานการณ์ความปลอดภัยทางถนน. ผลสำรวจอัตราการสวมหมวกนิรภัยของผู้ใช้รถจักรยานยนต์ทั่วประเทศ ปี 2555. [สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พ.ค. 2556] เข้าถึงได้จาก http://www.rswgs.com/2012/news_view.php?id=17.

ผู้เรียบเรียง

ปริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์

บรรณาธิการ

พญ.พิมพ์ภา เตชะกมลสุข

ตารางที่ 1 Descriptive data of severe injury from Transport accident in Thailand, 2013

Epidemiological data	Year 2013	
	number	Percent
1. Gender		
Male	55,790	72.05
Female	21,637	27.99
Female : Male	1 : 2.6	
2. Age		
<15	8,361	10.80
15-19	12,221	15.79
20-24	8,803	11.37
25-29	6,975	9.01
30-34	6,729	8.69
35-39	6,289	8.12
40-44	6,002	7.75
45-49	5,661	7.31
50-54	4,908	6.34
55-59	3,858	4.98
>60	7,620	9.84
total	77,427	100.00
3. Occupation		
Labors	28,359	38.61
student	14,049	19.13
Agriculturist	8,841	12.04
Jobless	8,236	11.21
Company employee	3,439	4.68
Merchant	2,631	3.58
Children	1,631	2.22
Others	6,265	8.53
Total	73,451	100.00

Epidemiological data	Year 2013	
	number	Percent
4. Road user type		
- rider/driver	58,190	75.88
- passenger	15,141	19.74
- pedestrian	3,360	4.38
total	76,691	100.00
5. Injured organ (ICD 10chapter 19 (S00 – T79))		
Head	38,954	32.24
Injuries of multiple region	21,817	18.06
Knee and Lower leg	11,862	9.82
Elbow and Forearm	6,787	5.62
Shoulder	6,652	5.50
Hip and Thigh	6,437	5.33
Abdomen, Back, Pelvis	6,372	5.27
Thorax	6,279	5.20
Ankle and Foot	5,939	4.92
Wrist and Hand	5,501	4.55
Neck	2,522	2.09
Others	1,699	1.40
Total	120,821	100.00
Note: each injured person could be count more than 1 time cause of multiple organ injury		
6. Vehicle caused injury		
6.1 For all road users		
- Motorcycle	60,659	83.00
- Pick up	4,971	6.80
- Bicycle and tricycle	2,760	3.78
- Car	2,010	2.75
- Truck	572	0.78
- Motor tricycle	708	0.97
- Agriculture vehicle	370	0.51
- Others	1,031	1.41
Total	73,081	100.00
6.2 For riders/drivers		
- Motorcycle	51,437	88.60
- Bicycle and tricycle	2,476	4.27
- Pick up	1,879	3.24
- Car	1,042	1.79
- Motor tricycle	386	0.66
- Truck	342	0.59
- Agriculture vehicle	219	0.38
- Others	272	0.47
Total	58,053	100.00

Source of data: 33 IS Sentinel hospitals, Injury Surveillance (IS) Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

ตารางที่ 2 Number and Percentage of Transport accident classified by accident time in Thailand, 2013

Accident time	Case		Death	
	Number	Percentage	Number	Percentage
0.00 – 03.59 am.	7,609	9.87	536	11.67
04.00 – 07.59 am.	6,672	8.65	491	10.69
08.00 – 11.59 am	11,171	14.49	666	14.50
12.00 – 03.59 pm.	13,359	17.33	737	16.05
04.00 – 07.59 pm.	22,822	29.61	1,196	26.05
08.00 – 11.59 pm.	15,452	20.05	966	21.04
Total	77,085	100.00	4,592	100.00

Source of data : 33 IS Sentinel hospitals, Injury Surveillance (IS)Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

ตารางที่ 3 Number and percentage of Transport Injury according to Mechanism of injury in Thailand, 2013

Injury from	2013	
	Number	Percentage
1. Collision	39,502	56.40
2. Vehicle down, sink, over turned	29,493	42.11
3. Fall from vehicle	1,047	1.49
Total	70,042	100.00

Source of data : 33 IS Sentinel hospitals, Injury Surveillance (IS)Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

ตารางที่ 4 Percentage and number of vehicle operator with alcohol drinking history classified by type of vehicle in Thailand, 2013

Vehicle type	2013		
	Number of injured person with known status of alcohol consumption	Number of injured person with alcohol consumption	Ratio of injured person with alcohol consumption
Ploughing up machine vehicle	48	18	37.50
Car	873	320	36.66
Pick up	1630	565	34.66
Motorcycle	45363	15583	34.35
Taxi	7	2	28.57
Motor tricycle	349	99	28.37
Agriculture vehicle	196	41	20.92
Bicycle/ Tricycle	2264	392	17.31
Truck	313	43	13.74
Trailer	60	8	13.33
Others	120	9	7.50
Total	51,223	17,080	33.34

Source of data : 33 IS Sentinel hospitals, Injury Surveillance (IS)Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

ตารางที่ 5 Number and percentage of severe injures persons due to transport accidents according to helmet used and seatbelt used in Thailand, 2013

Road user type with helmet / seatbelt use	Number of injured person with known status of helmet use/seatbelt use	2013	
		Number of using	Percentage
Motorcycle rider with helmet use	48,009	6,484	13.51
Passenger with helmet use	8,837	447	5.06
Car's Driver with seatbelt use	894	225	25.17
Car's Passenger with seatbelt use	879	90	10.24
Motorcycle rider with helmet use	1,927	140	7.27
Passenger with helmet use	382	7	1.83
Car's Driver with seatbelt use	56	6	10.71
Car's Passenger with seatbelt use	42	1	2.38

Source of data : 33 IS Sentinel hospitals, Injury Surveillance (IS) Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health